

to morate še toliko odločneje terjati, ker morate pošiljati svoje otroke v šole, katere ste dolžni po državnih postavah Vi vzdržavati.

Temu nasproti se po pravici in vesti tudi ne more ugovarjati, da Vam je po postavi svobodno, ustanavljati si katoliške zasebne šole. Čemu bi morali prevzeti dvojno breme, katerega ne morete nositi? Ni li velikoveč pravično in prav, da tisti, ki žele neversko šolo, tudi sami nosijo njene troške?

So torej tudi Vaše pravice, za katere se potezamo s svojo zahtevo. V Vašem imenu, v imenu cerkve, kateri otroci pripadajo po sv. krstu, v svojem lastnem imenu terjamo katoliške šole, ker so naši pastirski skrbi izročene neumrljive duše. Mi izpolnjujemo s tem svojo najsvetejšo dolžnost, katero nam je naložil božji Zveličar glede Vas in Vaših otrok rekoč: „Pojdite in učite vse narode . . . naj izpolnjujejo vse kar sem vam zapovedal.“¹⁾

Ko pa zahtevamo katoliške šole, ne segamo ne na stareje podlage, niti ne poudarjamo potrebe kake nove, ker menimo, da je moremo zahtevati tudi na podlagi obstoječih postav. Že povod k našemu postopanju nas odveže vsakega zagovora proti sumničenju, kakor da bi hoteli zopet uvesti razmere one dobe, katera ni imela v rokah sredstev sedanjega časa. Vladi Nj. veličanstva našega presvitlega cesarja zdelo se je potrebno, državnemu zboru predložiti nekatere premembe sedanjih šolskih postav. Narejene izkušnje, strokovnjaške sodbe, mnogostransko izražene želje so namreč vlado napotile, da je začela premišljevat, če ni potrebno pretresati šolske postave. Ali s tem ni bila tudi nam škofom dana prilika, vdeležiti se tega pretresanja? Tudi mi imamo dvajsetletno izkušnjo z novo šolo, tudi mi mislimo, da smo upravičeni izreči strokovnjaško sodbo na polju, ki obsega нравno-versko vzgojo, saj dan na dan slišimo glasove in nujne želje svojih vernikov, ki se združujejo z našimi. Bi li ne smeli pri tej priliki spraviti v razgovor svojih izkušenj, svoje sodbe, svojih in Vaših želja? In ako dano priliko v to porabimo, ali zaslužimo potem očitjanje, da nepremišljeno razburjamo duhove?

Tudi Vi ste sodili na svojih shodih in v svojih peticijah, in prav tako je sodil lanski katoliški shod pri svojih posvetovanjih in sklepih, da „se more šolsko vprašanje vsestransko in temeljito rešiti le po postavodajalnem potu.“ Ta misel vodila je tudi nas. Mi se hočemo poslužiti le pravice, katero ima vsak državljan, in nastopiti le pot, katero nam je odkazala postava. Pretehtali smo toraj od c. kr. vlade nasvetovane premembe šolskih postav, a prepričali smo se, da se ne ozirajo na vse izkušnje in strokovnjaške sodbe, in da ne ustrezajo Vašim in našim željam. Zato smo si šteli v svojo dolžnost predlagati, naj se premembe vrše v širjem obsegu, da se tako zadosti pravičnim zahtevam.

(Dalje prih).

Naši dopisi.

Dobrova 24. junija. (Cerkvena tatvina). Cerkevni tatje in roparji so vedno drzovitejši. Izvršili so v Podragi in Gočah strašna bogoskrunstva; v Črnem vrhu obrali so cerkvene skrinjice, pokončali altarno opravo in orglje poškodovali. Kakor se čuje, utegnejo biti zločinci, ki so po vipavskih cerkvah ropali — uže pod ključem. Da so pa cerkveni tatovi in roparji bolj številni, nego se misli, potrdilo se je sinoči po noči pri nas. Pretečeno noč zalezal je tak ponočni čuk, ako jih ni bilo več, tudi le sem na Dobrovo. Z močnim krampom odrinil je vrata zakristije farne cerkve s tako silo, da mu je sicer močni zapah kjučavnice z narbo vred odjenjal. Spravil se je, kakor se kaže, potem najprej na hrastovo skrinjico in potem na sè železom dobro okovani kameniti „štok“ ob velikem altari. Tudi tukaj je kramp rabil, da je obe dvoje s silo odprl.*) A za svoj zlodejski trud bil je pa le prav pičlo poplačan, ker gospod župnik opozorjeni na one tri potepuhe, ki so dne 3. t. m. iz ljubljanskega grada jo popihali, pobirali so sproti iz teh nabiralnikov denarje ter jih spravljali v varno zavetje. Dobiti je vtegnil morda za liter vina.

Nesnaga je pustil druge cerkvene reči vse pri miru, le staro štolo je vzel ter polovico nje pustil tikoma pred zvonikom, a tudi trije „purificatorji“ bili so razmetani po tleh, sicer pa ni pustil sledu.

Pozor toraj na cerkve in njih pušice (nabiralnice), pa tudi na hiše, dokler se malopridni tiči ne vjamejo.
M. R.

Iz Ljubljane. — Volitve v deželne zbore, ki se imajo vršiti v nekaterih deželah v prihodnih dnevih, zanimajo sedaj v prvi vrsti politične kroge, nas Slovence naravno volitve v sosedni Štajerski in Koroški, kjer bodo naši rojaki vnovič poskušali svoje moči s silami nasprotnikov. Na Koroškem vpeljal je živahnejše gibanje med tamošnjimi Slovenci župnik Gregor Einspieler, ki je osnoval katoliško politično društvo. Delovanje tega društva rodilo bode gotovo mnogo sadu, toda ne ve se ali se zadostni uspeh pokaže pri letošnjih volitvah. Borba je Slovencem teška, ker jim niso nasprotni samo Nemci, temveč posebno zato, ker je tamošnje uradniško osebje, izrekoma politično, Slovencem nasprotno, kar je med drugimi predsednik Schmid pokazal pri vsaki priliki. Ne zdi se nam toraj sedaj že umestno, delati si velike nade. Boljših časov pričakovati je še le tedaj, kadar Koroška na čelo politične uprave dobi politično nepristanskega, neupogljivega moža. Ugodnejše kažejo se razmere na slovenskem Štajerskem. Tam se je tudi gibalo „Slovensko društvo“, videti je, da so si tamošnji narodnjaki zbrali najpripravnejše kandidate, izrekoma zadovoljilo nas je, da so se zahvalili dosedanjemu zastopniku okolice Mariborske, baronu

*) To orodje našlo se je danes zjutraj v cerkvi pri razdejanem „štoku.“

¹⁾ Mat. 28, 19. 20.

Gödel-nu in mu našli boljšega namestnika, kar pa je pomenljivo in za boljšo prihodnost Slovencev odločilno, je to, da se čuje, gotovo ne brez vladnega prizadevanja, o gibanji med tamošnjem velikim posestvom v ta namen, da se prepustita dva mesta te kurije konservativnim krogom in pa mesto enega deželnega odbornika slovenskim poslancem. Grof Taaffe pokazal je že pri marsikateri priliki, da hoče polajšati stališče štajerskim Slovincem, zato se nadejamo, da se mu tudi pri teh volitvah posreči, doseči dostojen način sodelovanja med slovensko in nemško narodnostjo. Pri volitvah na Solno-gradskim posegel je v volilno gibanje novouzvoljeni nadškof Haller, ki je v posebnem pastirskem listu priporočil duhovščini delati na to, da se ogibljejo voliti takih mož, ki razdor prinašajo med konservativno katoliško stranko (Lienbacher). S tem pokazal se je Haller vrednega naslednika Eder-jevega. Tudi na Gornje Avstrijskem pokazal se je škof Doppelbauer odločnega politika, možato pa zna postopati tudi poslanec dr. Ebenhoch, ki je uspešno pobijal pravljico o darilu 100 milijonov za Galicijane. V Šleziji giba se pogumno češko-poljski živelj, na Moravskem pa Mladočehi pridno sejejo luliko narodnega razpora med dosedaj složne in močne konservativne češke kroge.

— Častni občan baron Winkler. Včeraj dopoludne izročila je deputacija občinskega odbora iz Zagorja ob Savi, obstoječa iz župana Morscher-ja in svetovalcev Bukovica in Müller-ja gospodu deželnemu predsedniku, baronu Winkler-ju diplomo v dokaz, da ga je občinski odbor v seji 12. marca t. l. izvolil v priznanje njegovega pravičnega in uspešnega delovanja, častnim občanom.

— Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe zboroval je v ponedeljek dne 23. junija ob 10. uri dopoludne ter je rešil naslednji dnevni red:

- 1.) Razdelitev podpore za zatiranje mrčesov.
- 2.) Prošnja občine Vipava, da se uvede na njeni planini sirarstvo.
- 3.) Prošnja blejske podružnice za podporo k ustanovitvi vzorne moštarne.
- 4.) Nasvet o porabi državne podpore za šolske vrte.
- 5.) Rešitev došlih ulog.
- 6.) Sprejem novih udov.

— Telefon v Ljubljani namerava napraviti trgovinsko ministerstvo, ako se vsaj do 15. avgusta t. l. oglasi dosti deležnikov. Deležniki doprinašajo za napravo donesek 50 gld. za dolžino do 500 metrov, dalje pa za vsakih 100 metrov 10 gld., potem pa še najemščine po 30 gld. na leto za porabo aparata, za pretikanje pa po 20 gld. na leto. Uradom računa se samo polovico takse.

— Wagensperske deželne ceste preložil se bode letos najstrmejši 1620 metrov dolg del pod gradom. Delo oddaja deželni odbor, stroški za ta del preložitve so proračunjeni na 12.000 gld. Ponudbe naj podjetniki vložijo do 30. junija. Strmina nad gradom namerava se baje preložiti drugo leto.

— Odvetnik dr. Frid. Babnik namerava se preseliti z Dunaja v Celje. Slovenci ga gotovo sprejmejo z veseljem.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja — „Hlasu Naroda“ poroča se dne 21. junija z Dunaja: Med zadnjem bivanjem češkega c. kr. namestnika grofa Thu-na na Dunaji, razpravljalo se je, kakor se čuje tudi to, katero stališče naj vlada zavzema nasproti zahtevi Čehov za notranji uradni češki jezik, pa tudi nasproti drugim češkim zahtevam. Vlada se je neki odločila posebno kar se tiče češčine kot notranjim uradnim jeziku rajši odjenjati, kakor pa dopustiti, da bi šla vsa poravnava na dvoje. Namestnik grof Thun naglašal je, da bi opiranje vlade zoper to zahtevo celo staročehe gnalo v opozicijo.

„Nova Presse“ poroča z Belegagrada, da tamošnji vladni list „Odjek“ s telegrami do trgovcev v deželi hujska trgovce, naj zahtevajo carinsko vojsko.

Budapešt. — Delegaciji ste na koncu svojega delovanja, avstrijska je bistveno že rešila svojo nalogo, ogerska zboruje še danes in razpravlja vojni proračun, skoraj gotovo bode jutri večer končna seja. Glede ene same, malo pomenljive točke sklepi niso soglasni, pa se že čuje, da bode avstrijska delegacija odjenjala.

Nemška. — Pogodba, katero je Nemška sklenila z Angleško zaradi kolonij in protektoratov v Afriki in pri kateri si je Nemška prikupčevala otok Helgoland, je vedno še najiminitnejša točka razgovorov v parlamentih in časništvu.

Angleži imajo to vprašanje že v parlamentu in bi najrajši to, kar jim v Afriki Nemška pripoznava, vzeli. Helgoland pa obdržali, pa se bodo po menenji, katero Stanley zastopa, tudi radi zadovoljili z vso pogodbo.

Španska. — Zdravstveni svet v Madridu pripoznal je, da je v okraju Valencija azijska kolera. Ker se epidemija širi, opuščeni so vsi kordoni krog okuženih krajev.

Amerika. — V Sansalvadoru, eni malih srednje-amerikanskih republik, umrl je predsednik republike general Franc Menendoz nagloma po obedu, pri katerem so praznovali zmago sedanjega predsednika nad njegovim prednikom Zaldivar-om.

Med zmešnjavo, ki je potem nastala, umorjen je bil general Marcia.

General Czeta, povelnik vojne vzel je oblastva v svoje roke.

Žitna cena

v Ljubljani 21. junija 1890.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. — kr. turšice 5 gold. 87 kr. — soršice 4 gld. 55 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 09 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — Krompir 3 gold. 03 kr. 100 kilogramov.